

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Cooperación, migración e desenvolvemento		Código	615525015
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Segundo	Optativa	5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Fernández Suárez, Mónica Belén	Correo electrónico	belen.fernandez.suarez@udc.es	
Profesorado	Fernández Suárez, Mónica Belén	Correo electrónico	belen.fernandez.suarez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura realizarase unha aproximación ao concepto de desenvolvemento económico e á noción de codesenrolo desde unha perspectiva crítica. Tamén se estudará o papel do terceiro sector nas políticas de cooperación internacional especialmente no caso español. Tamén se abordarán os rudimentos básicos para poder levar a cabo proxectos de cooperación internacional aplicando a metodoloxía do marco lóxico.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A7	CE7 - Identificar e valorar a posibilidade de intervención e prevención en procesos de conflictividade social.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A14	CEM6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B15	CX3 - Deseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
C1	CT1 - Reflexionar, chegar a conclusións e propoñer solucións a través do traballo en equipo.

C4	CT4 - Comprometerse cun exercicio profesional e unha perspectiva investigadora que incorporen a dimensión participativa.
C5	CT5 - Aplicar un razoamento crítico na reflexión teórica e no desenvolvemento práctico do traballo profesional e investigador.
C6	CT6 - Expresarse correctamente, de forma oral e escrita, nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma de Galicia.
C7	CT7 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e a comunicación necesarias para o exercicio profesional e para a aprendizaxe continuada e autónoma.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
1. Coñecer as principais teorías sobre o desenvolvemento e cooperación internacional.		AM1 AM2 AM6 AM7 AM8 AM10	
2. Analizar o vínculo entre migracións, desenvolvemento económico e políticas de cooperación internacional.		AM14	BM3 BM6
3. Elaborar proxectos e investigacións que impliquen a análise de proxectos de cooperación internación ou a análise de realidades transnacionais.			BM1 CM1 BM2 CM4 BM5 CM5 BM13 CM6 BM14 CM7 BM15 BM17 BM18

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción ao concepto de desenvolvemento	Marco histórico-social, correntes, críticas e desenvolvemento científico actual. Os debates en torno ao desenvolvemento. Globalización e dinámicas norte-sur. A relación entre desenvolvemento e migracións internacionais.
2. O concepto de codesarrollo e o seu ámbito de aplicación.	O desenvolvemento e codesenvolvemento vinculado ao estudo das migracións internacionais. Contradicións, limitacións e potencialidades na práctica da cooperación internacional ao desenvolvemento. Os debates en torno ao codesenvolvemento.
3. Introducción ao terceiro sector: concepto, teoría e práctica.	Da política de cooperación internacional ao desenvolvemento en España. O plan Director da Cooperación Española. Obxectivos e liñas de acción. Análise crítica da política de cooperación española ao desenvolvemento.
4. Panorama xeral da cooperación internacional para o desenvolvemento en España.	Orixe e evolución da Cooperación Internacional para o Desenvolvemento. A política de cooperación internacional ao desenvolvemento en España. O Plan Director da Cooperación Española. Obxectivos e liñas de acción. Análise crítica da política de cooperación española ao desenvolvemento.
5. Metodoloxía aplicada á intervención	A elaboración de proxectos de cooperación ao desenvolvemento. Introducción ao enfoque do Marco Lóxico. Os proxectos aplicados á realidade práctica: obstáculos e limitacións nos proxectos de cooperación internacional ao desenvolvemento.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Sesión maxistral	A1 A2 A8 A10 B1 B5 B6 C1 C5 C6 C7	31	31	62
Eventos científicos e/ou divulgativos	A6 A7 A14 B2 B13 B14 B18 C4	30	0	30
Proba de ensaio	B3 B15 B17	0	30	30
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	<p>Modalidade presencial: Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudantado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase magistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un/ha profesor/a en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.</p> <p>Modalidade virtual: No caso do alumnado matriculado on-line, esta metodoloxía canalizarase a través do Foro virtual, o cal permitirá que este alumnado participe aproveitando dos soportes digitais dispoñíbeis.</p>
Eventos científicos e/ou divulgativos	Conferencias de participantes invitados/as, con persoas directamente relacionadas con proxectos ou experiencias que aporten coñecemento empírico sobre o contido da asignatura
Proba de ensaio	Consiste na redacción dun ensaio no que se tomarán como base os contidos da materia, as conferencias específicas, a bibliografía recomendada na materia, e bibliografía que procurará o alumnado sobre algún ítem relacionado coa asignatura.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba de ensaio	O alunado pode solicitar unha titoría (previa concertación por e-mail) para solventar dúbidas sobre esta proba avaliativa.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de ensaio	B3 B15 B17	Consiste na elaboración dun ensaio sobre os contidos da materia no que se avaliará contidos, claridade expositiva, capacidade de análise, leituras, e aspectos de tipo formal.	100

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>- Calvo, S; Hernando, MJ; Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Manos Unidas</p> <p>- Canales, A. I. (2008). Remesas y desarrollo en América Latina. Una relación en busca de teoría. Migración y Desarrollo, 11, pp. 5-30</p> <p>- Chang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los libros de la Catarata</p> <p>- De Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión Americana</p> <p>- Delgado Wise, R.; Márquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009). Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo. Revista Migración y Desarrollo, 12, pp. 27-52</p> <p>- De Haas, H. (2006). Sistemas migratorios en el Norte de África: Evolución, transformaciones y vínculos con el desarrollo. Migración y Desarrollo, 2, pp. 63-92</p> <p>- Pérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo. Barcelona: Icaria</p> <p>Calvo, S; Hernando, MJ y Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Departamento de Estudios y Canales, A.I. (2008): ¿Remesas y desarrollo en América Latina. Una relación en busca de teoría?, Migración y Desarrollo, nº. 11, pp. 5-30.Link: http://rimd.reduaz.mx/revista/rev11/c1.pdf</p> <p>Chang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los Libros de la Catarata</p> <p>De Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión Americana</p> <p>Delgado Wise, R.; Márquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009): ¿Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo?, Revista Migración y Desarrollo, nº.12, pp. 27-52. Link: http://rimd.reduaz.mx/pagina/secciones?id=244</p> <p>De Haas, H. (2006): ¿Sistemas migratorios en el Norte de África: Evolución, transformaciones y vínculos con el desarrollo?, Migración y Desarrollo, nº. 2, pp. 63-92. Link: http://www.heindehaas.com/articles.html</p> <p>Pérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. Barcelona: Icaria</p> <p>Calvo, S; Hernando, MJ y Souto, J. (2005). Glosario para comprender la globalización. El poder de las siglas: mostrar y ocultar. Madrid: Departamento de Estudios y Canales, A.I. (2008): ¿Remesas y desarrollo en América Latina. Una relación en busca de teoría?, Migración y Desarrollo, nº. 11, pp. 5-30.Link: http://rimd.reduaz.mx/revista/rev11/c1.pdf</p> <p>Chang, H.J. (2004). Retirar la escalera: la estrategia del desarrollo en perspectiva histórica. Madrid: Los Libros de la Catarata</p> <p>De Castro, J. (1951). Geopolítica del hambre: ensayos sobre los problemas alimentarios y demográficos del mundo. Brasil: Dimensión Americana</p> <p>Delgado Wise, R.; Márquez Covarrubias, H.; Rodríguez Ramírez, H. (2009): ¿Seis tesis para desmitificar el nexo entre migración y desarrollo?, Revista Migración y Desarrollo, nº.12, pp. 27-52. Link: http://rimd.reduaz.mx/pagina/secciones?id=244</p> <p>De Haas, H. (2006): ¿Sistemas migratorios en el Norte de África: Evolución, transformaciones y vínculos con el desarrollo?, Migración y Desarrollo, nº. 2, pp. 63-92. Link: http://www.heindehaas.com/articles.html</p> <p>Pérez de Armiño, K. (2001). Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. Barcelona: Icaria</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías